

JEREMIE w regionach także dla banków?

ARKADIUSZ LEWICKI

Odchodzenie od dotacji na rzecz instrumentów zwrotnych, budowanie trwałego i spójnego systemu otoczenia finansowego i wspieranie większej liczby podmiotów gospodarczych – to najważniejsze cele nowej inicjatywy unijnej dla regionów, ukierunkowanej na finansowanie MŚP z udziałem instytucji rynku finansowego.

Od dłuższego czasu trwa dyskusja na temat kierunków zmian w formule dystrybucji publicznego wsparcia dla przedsiębiorców w ramach polityki regionalnej. Porównywane i rozważane są różne modele i instrumenty. Środowisko bankowe szczególnie zainteresować może jedna z inicjatyw Komisji Europejskiej skierowanych do małych i średnich przedsiębiorców zakładająca wdrożenie instrumentów zwrotnych z udziałem komercyjnych instytucji finansowych.

Jeremie, czyli co?

JEREMIE to skrót od nazwy Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises oznaczający „Wspólne europejskie zasoby dla MŚP”. Jest to wspólna inicjatywa Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego, zaplanowana w ramach środków Funduszy Strukturalnych UE na lata 2007–2013 dla państw członkowskich oraz ich regionów. Inicjatywa umożliwia krajom członkowskim

UE, wykorzystanie części przyznanych im funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw za pośrednictwem odnawialnego Funduszu Powierniczego (FP) inwestującego w instrumenty finansowe ułatwiające dostęp małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) do źródeł finansowania. Odnawialność tej formy pomocy oraz efekt dźwigni pozwalają znacznie większej liczbie przedsiębiorstw skorzystać ze wsparcia i pozyskać środki na finansowanie działalności, niż w sytuacji stosowania dotacji w formie grantów przyznawanych bezpośrednio pojedynczym firmom.

W ramach JEREMIE wydzielona część funduszy strukturalnych UE przeznaczonych na wsparcie finansowe na rzecz MŚP zostanie zamieniona na długookresową pomoc poprzez inżynierię finansową, a dokładnie oferowane w jej ramach instrumenty (kredyty, pożyczki, poręczenia, kapitał ryzyka etc.). Będą mogły one być używane w sposób ciągły i odnawialny (na bazie ich finansowego recydingu), zamiast zostać użyte tylko raz w formie grantu dla indywidualnych

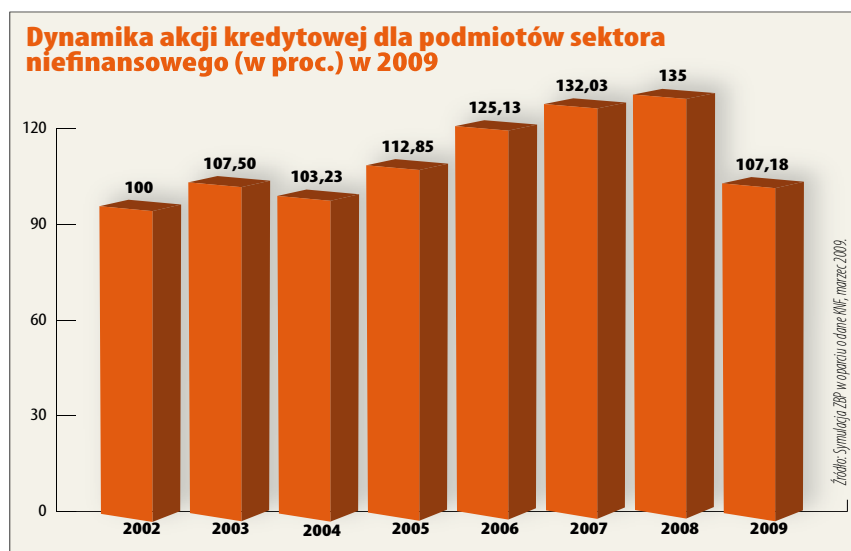
Regiony, w których planuje się uruchomienie JEREMIE

Źródło: Opracowanie własne.

firm. Pozwoli to na zwiększenie nie tylko zakresu instrumentów finansowych dostępnych dla przedsiębiorstw oraz realnego budżetu przeznaczanego na ich finansowanie, ale i efektywności wsparcia sektora MŚP (wykorzystania tzw. efektu dźwigni dla wsparcia MŚP). Co więcej, fundusze przeznaczone na inicjatywę JEREMIE będą mogły (na poziomie instytucji finansowych udzielających ww. pożyczki, poręczenia etc.) zostać wsparte dodatkowymi środkami Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego i innych międzynarodowych instytucji finansowych, a także środkami pochodzącymi z sektora prywatnego, np. banków.

Mechanizm funkcjonowania

Po określeniu przez dysponenta środków publicznych (instytucję zarządzającą: ministra rozwoju regionalnego lub marszałka województwa), ile środków zamierza uruchomić w modelu JEREMIE, ogłasza on konkurs na Menedżera Funduszu Powierniczego. Konstrukcja FP ma na celu zapewnienie optymalnego efektu dźwigni finansowej poprzez gospodarowanie funduszami

ALOKACJE REGIONALNE NA INICJATYWĘ JEREMIE

Województwo	Środki przeznaczone na realizację JEREMIE (euro)		
	Środki UE	Środki krajowe	RAZEM
Dolnośląskie	59 313 973	10 467 172	69 781 145
Łódzkie	20 127 618	3 019 143	23 146 761
Pomorskie	51 596 848	17 198 949	68 795 797
Wielkopolskie	60 000 000	20 000 000	80 000 000
Zachodniopomorskie	30 000 000	10 000 000	40 000 000
RAZEM	221 038 439	60 685 264	281 723 703

Źródło: Urzędy marszałkowskie.

publicznymi połączonymi z pozyskanymi środkami z sektora prywatnego. Fundusz Powierniczy będzie zarządzany przez menedżera, którego zadaniem będzie m.in. przygotowanie i realizacja strategii inwestycyjnej, przygotowanie i przeprowadzenie konkursów oraz wybór pośredników finansowych, a następnie monitoring oraz raportowanie. Z tytułu prowadzenia FP menadżer otrzymuje zwrot kosztów zarządzania w określonej, negocjowanej wysokości. Następnie Fundusz Powierniczy uruchamia zwrotne wsparcie dla pośredników finansowych (np.: banków, funduszy poręczeniowych, funduszy private equity itp.), a pośrednicy finansowi uruchamiają zwrotne instrumenty finansowe skierowane do MŚP. Środki zwrócone do Funduszu Powierniczego mogą być ponownie reinwestowane i dalej wykorzystywane na wsparcie MŚP poprzez pośredników. Celem odnawialnego charakteru jest zapewnienie stałego źródła finansowania przedsiębiorstw. Instytucja zarządzająca, na koniec okresu programowania (w 2015 roku), podejmie decyzję o wycofaniu środków z Funduszu Powierniczego lub o kontynuacji jego funkcjonowania w dotychczasowej formie.

Schemat przepływu środków w ramach Inicjatywy JEREMIE obrazuje poniższy schemat:

Inicjatywa JEREMIE jest już wdrażana w kilku państwach (np. Grecja, Rumunia, Łotwa, Litwa i Słowacja) i regionach (francuskim Languedoc – Roussillon, włoskim Campania) Unii Europejskiej. W większości z nich menadżerem FP jest Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI). W niektórych państwach (np. Węgry) jednak rolę menadżera FP będzie pełniła instytucja krajowa.

Realizacja

W Polsce JEREMIE została ujęta w Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013. W ramach działań na rzecz wsparcia powstawania i dokapitalizowania instrumentów inżynierii finansowej. Będą tu realizowane projekty dotyczące re-gwarancji i gwarancji prowadzonej akcji kredytowej. Operatorem re-gwarancji i wejść kapitałowych do funduszy poręczeń kredytowych będzie najprawdopodobniej Banku Gospodarstwa Krajowego. Budżet projektu wynosi obecnie 23 mln euro.

ARKADIUSZ LEWICKI

Autor jest dyrektorem w Związku Banków Polskich, odpowiedzialnym za programy publiczne, w tym problematykę absorpcji środków UE. Reprezentuje także środowisko bankowe w krajowych i regionalnych komitetach monitorujących procesy absorpcyjne.

Fot. Archiwum prywatne

Zgodnie z założeniem tego programu operacyjnego, wsparciem będą objęte projekty realizowane na terenie pięciu województw Polski wschodniej.

Realizację inicjatywy JEREMIE rozpoczęło także kolejnych pięć regionów Polski – tym razem centralnej i zachodniej. Są to województwa: dolnośląskie, łódzkie, pomorskie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie. W ramach tych regionalnych programów operacyjnych każde województwo wyodrębniło środki przeznaczone na realizację inicjatywy JEREMIE. Łączna wartość wyniesie ponad 280 mln euro.

Województwa te prowadzą aktualnie konkursy na menadżerów FP. Konkursy te odbywają się oddzielnie w każdym z pięciu województw w okresie kwiecień – czerwiec 2009 roku. Rozstrzygnięcia i wybór menadżerów powinno nastąpić do końca lipca br.

Jeremie a banki

Polskie banki mogą uczestniczyć w inicjatywie JEREMIE w obu opisanych formułach, tj. zarówno menadżera, jak i pośrednika. Szczególnie zainteresowane rolą pośrednika finansowego będą zapewne banki operujące już w sektorze MŚP, w tym banki spółdzielcze obsługujące mikroprzedsiębiorców. Status menadżera FP cieszy się zaś wśród banków zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem, aczkolwiek z informacji, jakie docierają z regionów, wynika, że kilka polskich banków komercyjnych poważnie stara się już o takie zlecenie. W obecnych, trudnych czasach, w okresie zmniejszonej dostępności kapitału i wzrostu ryzyka, naturalnie wzrasta zainteresowanie instytucji finansowych wszelkimi formami wspierającymi utrzymanie lub rozwój akcji kredytowej, także dla małych i średnich przedsiębiorców. Z pewnością JEREMIE będzie jedną z ciekawszych propozycji unijnego wsparcia w nadchodzących latach. ■

Schemat przepływu środków w ramach Inicjatywy Jeremie

